

İlgili Kanun / Madde
506 S.SSK/140

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No: 2005/11874
Karar No: 2006/1679
Tarihi: 21.02.2006

- İDARİ PARA CEZASINDA ZAMAN AŞIMI
- GECİKME ZAMMININ FAİZ NİTELİĞİNDE OLMASI AYRICA FAİZ UYGULANAMAYACAĞI

ÖZETİ: Zamanaşımı süresi bakımından; 3917 Sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 08.12.1993 tarihinden önceye ilişkin prim ve gecikme zamları yönünden, Sosyal Sigortalar Kurumunun alacak hakkı, Borçlar Kanunu madde 125'de öngörülen 10 yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Giderek zamanaşımının başlangıç tarihi ise yine Borçlar Kanununun 128. maddesi gereğince alacağın muaccel olduğu tarihtir ve zamanaşımının kesilmesi ve durdurulmasına ilişkin Borçlar Kanununun 132 ve ardından gelen maddeleri de burada aynen geçerlidir.3917 Sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 08.12.1993 tarihi ve bundan sonraya ilişkin prim ve gecikme zamları yönünden ise 6183 Sayılı Kanunun zamanaşımına ilişkin 102. madde ve ardından gelen maddeleri geçerlidir.Bu yönde 102. madde hükmüne göre zamanaşımı süresi 5 yıl olup zamanaşımı süresinin başlangıcı ise alacağın vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden yıl başıdır. 5198 sayılı Kanunun 11. maddesi ile değişik 506 sayılı Kanunun 80. maddesinin 5.fikrasına göre, 6183 sayılı Kanunun zamanaşımını düzenleyen 102. maddesinin prim alacaklarının tahsilinde uygulanmayacağı belirtilmiş ise de, bu değişiklik, yürürlük tarihi olan 06.07.2004 tarihinden sonra tahakkuk edecek prim borçlarına uygulanabilecektir. Dava konusu olayda; yukarıda

öngörülen esaslar çerçevesinde ödeme emrine konu primler 3917 Sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 08.12.1993 tarihinden sonraki döneme ilişkin olup, 6183 Sayılı Kanunun 102. maddesi ve devamındaki hükümler uygulanacaktır. Bu yönde; 102. madde hükmüne göre, zamanaşımı süresi, 5 yıl olup zamanaşımı süresinin başlangıcı ise alacağın vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden yılbaşdır.

Gecikme zammı; özünde yeterli bir müeyyide ve faiz niteliğindedir. Kaldı ki, 6183 sayılı Kanunun 51 ve 52. maddeleri gecikme zammına faiz tahakkuk ettirilmesine cevaz vermediği gibi, Hukuk Genel Kurulunun 18.02.2004 gün ve 2004/10-104 Esas 2004/94 sayılı kararında da vurgulandığı gibi, “506 sayılı Yasanın değişik 80. maddesinde Kurumun prim ve benzeri alacakları için genel kuraldan ayrılan bir temerrüt faizine yer verilerek gecikme zammından söz edilmekte ise de, prim borcunun zamanında ödenmemesi hâlinde, Kurumca talep edilecek karşılık, kamu hukuku karakterli bir para alacağı için öngörülen (nitelikli) temerrüt faizinden ibaret olup, genel ilke uyarınca buna ayrıca temerrüt faizi yürütülmesine yasaca olanak bulunmamaktadır.”

DAVA: Davacılar, davalı Kurum tarafından haksız olarak tahakkuk ettirilen ödeme emirlerinin iptali ile ihtirazi kayıtlı ödedikleri 4.353.880.000 TL'nin ödeme tarihinden yasal faizi ile tahsiline karar verilmesini istemişlerdir.

Mahkeme, ilâmında belirtildiği şekilde davanın reddine karar vermiştir.

Hükmün, taraflar Avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Aydın Eser tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Davalı Kurum tarafından, davacılar aleyhine, işveren Can Özdemir İnş. Tur. Dış Tic. Ltd. Şti.nin 11017229.45 sigorta sicil numaralı işyerinin 1995/10 ila 1998/1. aylara ilişkin 255.646.963 TL prim, 1.222.311.919 TL gecikme zammı borcundan dolayı 2001/165 sayılı takip yapıldığı, ödeme emrinin 02.02.2005 tarihinde tebliğ edildiği, gecikme zammına da faiz yürütülerek hesaplanan borcun, 02.02.2005 tarihinde davacı şirket tarafından ödendiği; anılan şirketin 11013916.45 sigorta sicil numaralı işyerinin 1997/1-11. aylara ilişkin 120.793.022

Yargıtay Kararları

TL prim, 558.382.266 TL gecikme zammı borcundan dolayı 2001/166 sayılı takip yapıldığı, ödeme emrinin 02.02.2005 tarihinde tebliğ edildiği, gecikme zammına da faiz yürütülerek hesaplanan borcun, 02.02.2005 tarihinde davacı şirket tarafından ödendiği; yine Şirketin 11017229.45 sigorta sicil numaralı işyerinin 1995/10. ay bildirdesinin verilmemesi nedeniyle 16.920.000 TL İPC, 82.400.000 TL gecikme zammı borcundan dolayı 2001/167 sayılı takip yapıldığı, ödeme emrinin 02.02.2005 tarihinde tebliğ edildiği, gecikme zammına da faiz yürütülerek hesaplanan borcun, 02.02.2005 tarihinde davacı şirket tarafından ödendiği, davacılardan (takip borçlularından) Alaettin Epözdemir'in şirket yetkilisi olduğu anlaşılmaktadır.

1- Davacılar zamanaşımı itirazında bulunmuştur. İdari para cezasına ilişkin borcun doğduğu tarihte yürürlükte bulunan 506 sayılı Kanununun 140. maddesine göre idari para cezalarında zamanaşımı 10 yıl olup, idari para cezasının zamanaşımına uğramadığının kabulü yerindedir.

Ancak, 506 Sayılı Kanununun 80'nci maddesinde 3917 sayılı Kanunla yapılan değişiklik uyarınca, Kurumun süresi içerisinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 Sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekir.3917 Sayılı Kanunla yapılan bu değişiklik aynı Kanununun 8. maddesi hükmüne göre 08.12.1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir.Bu durumda zamanaşımı süresi bakımından; 3917 Sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 08.12.1993 tarihinden önceye ilişkin prim ve gecikme zamları yönünden, Sosyal Sigortalar Kurumunun alacak hakkı, Borçlar Kanunu madde 125'de öngörülen 10 yıllık zamanaşımı süresine tabidir.Giderek zamanaşımının başlangıç tarihi ise yine Borçlar Kanununun 128. maddesi gereğince alacağın muaccel olduğu tarihtir ve zamanaşımının kesilmesi ve durdurulmasına ilişkin Borçlar Kanununun 132 ve ardından gelen maddeleri de burada aynen geçerlidir.3917 Sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 08.12.1993 tarihi ve bundan sonraya ilişkin prim ve gecikme zamları yönünden ise 6183 Sayılı Kanunun zamanaşımına ilişkin 102. madde ve ardından gelen maddeleri geçerlidir.Bu yönde 102. madde hükmüne göre zamanaşımı süresi 5 yıl olup zamanaşımı süresinin başlangıcı ise alacağın vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden yıl başıdır. 5198 sayılı Kanununun 11. maddesi ile değişik 506 sayılı Kanunun 80. maddesinin 5.fıkrasına göre, 6183 sayılı Kanunun zamanaşımını düzenleyen 102. maddesinin prim alacaklarının tahsilinde uygulanmayacağı belirtilmiş ise de, bu değişiklik, yürürlük tarihi olan 06.07.2004 tarihinden sonra tahakkuk edecek prim borçlarına uygulanabilecektir.Dava konusu olayda; yukarıda öngörülen esaslar çerçevesinde ödeme emrine konu primler 3917 Sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 08.12.1993 tarihinden sonraki döneme ilişkin olup, 6183 Sayılı Kanunun 102. maddesi ve devamındaki hükümler uygulanacaktır.Bu yönde; 102. madde hükmüne göre, zamanaşımı süresi, 5 yıl olup zamanaşımı süresinin başlangıcı ise alacağın vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden yılbaşısıdır. Mahkemece,yukarıda belirtilen şekilde ve 6183 sayılı Kanununun 103. maddesine

göre zamanaşımını kesen nedenlerin bulunup bulunmadığı araştırılmadan karar verilmiş olması isabetsizdir.

2- Davacı işveren Can Özdemir İnş. Tur. Dış Tic. Ltd. Şti.nin yönünden; şirket hakkında 1995/10 ncu aya ait bildirge verilmemesine dayalı idari para cezasına 506 sayılı Kanun 140. maddede belirtilen yöntem uyarınca işlem yapıp yapılmadığı, başka anlatımla idari para cezasının kesinleşip kesinleşmediği araştırılmalıdır. İdari para cezasının davacı şirket yönünden kesinleştiği anlaşılırsa, 2001/167 sayılı takipten dolayı gecikme zammına faiz yürütülemeyeceği gözetilerek sonucuna göre karar verilmelidir

3- Davacı Alaettin Epözdemir yönünden; davanın yasal dayanaklarından olan 506 Sayılı Kanunun 80. Maddesi hükmüne göre; tüzel kişiliği haiz işverenlerin üst düzeydeki yönetici ve yetkililerinin Kuruma karşı işverenleriyle müştereken ve müteselsilen sorumlulukları; sigorta primleri ve Ek 24/L Madde kapsamında ki sosyal yardım zammı ve ferileri ile sınırlı olup, idari para cezaları anılan madde kapsamındaki sorumluluğa dahil değildir. Yine, 6183 Sayılı Kanunun 25.5.1995 Tarih ve 4108 Sayılı Kanunun 11. Maddesiyle değişik mükerrer 35. Maddesi hükmüne göre; Kurumun işveren tüzel kişilerden olan prim ve diğer alacaklarının, bu bağlamda idari para cezalarına ilişkin alacağının işveren tüzel kişilerin mal varlığından kısmen veya tamamen tahsil edilememesi ya da tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması halinde kanuni temsilciler Kuruma karşı mal varlıklarıyla sorumlu tutulmuşlardır.

Somut olayda, davacı Alaettin Epözdemir'in, Kurum tarafından 6183 Sayılı Kanun ve 506 Sayılı Kanunun 80. Maddesi uyarınca düzenlenen 2001/167 Takip sayılı ödeme emrinin dayanağının idari para cezası olması , 2001/165 ve 2001/166 Takip sayılı dosyalar prim borcu ve ferilerine ilişkin ise de, diğer davacı (borçlu) şirketin belirtilen takiplere konu borcu ödemiş olması da değerlendirildiğinde, takiplere konu borçlardan sorumlu olup-olmayacağı tartışılmadan hüküm kurulması isabetsizdir.

4- Gecikme zammı; özünde yeterli bir müeyyide ve faiz niteliğindedir. Kaldı ki, 6183 sayılı Kanunun 51 ve 52. maddeleri gecikme zammına faiz tahakkuk ettirilmesine cevaz vermediği gibi, Hukuk Genel Kurulunun 18.02.2004 gün ve 2004/10-104 Esas 2004/94 sayılı kararında da vurgulandığı gibi, "506 sayılı Yasanın değişik 80. maddesinde Kurumun prim ve benzeri alacakları için genel kuraldan ayrılan bir temerrüt faizine yer verilerek gecikme zammından söz edilmekte ise de, prim borcunun zamanında ödenmemesi hâlinde, Kurumca talep edilecek karşılık, kamu hukuku karakterli bir para alacağı için öngörülen (nitelikli) temerrüt faizinden ibaret olup, genel ilke uyarınca buna ayrıca temerrüt faizi yürütülmesine yasaca olanak bulunmamaktadır." Mahkemece,yukarıda belirtilen şekilde, Kurum tarafından çıkarılan borçların gecikme zammına temerrüt faizi yürütülüp yürütülmediği araştırılmalı ve sonucuna göre karar verilmelidir.

Yargıtay Kararları

5- Kabule göre de; istem alacağa ilişkin olup, Kurum lehine eksik vekalet ücretine hükmedilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır.

O halde tarafların bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul olunmalı ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek hâlinde davacılara iadesine, 21/02/2006 gününde oybirliğiyle karar verildi.